

Asia: VN/7054/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Perustuen MTK:n näkemyksiin sekä hallitusohjelman maa- ja metsätaloutta koskeviin linjauksiin.

YLEISET HUOMIOT

Nestemäisten polttoaineiden valmisteverotusta ollaan huojentamassa ennen kaikkea fossiilisen polttoaineen päästökaupan (ETS2), mutta myös jakeluvaiheen noususta aiheutuvan kustannustason nousun kompensoimiseksi. Suomi on tehnyt kansallisen päätöksen laajentaa fossiilisen polttoaineen päästökaupan (ETS2) koskemaan myös maa- ja metsätalouden käyttämiä polttoaineita vuoden 2027 alusta alkaen, vaikka päästökauppadirektiivissä nämä toimialat on jätetty soveltamisalan ulkopuolelle. Lisäksi Orpon hallitus ehdottaa keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassaan (KAISU3) nostettavaksi polttoöljyn biokomponentin osuutta. Kyseiset toimenpiteet nostavat maa- ja metsätalouden käyttämien polttoaineiden hintoja väistämättä.

MTK muistuttaa, että Orpon hallitusohjelmassa s.130 on metsätalouden osalta hyväksytty linja, ettei Suomen kustannuskilpailukykyä heikennetä, eikä kansallisilla tulkinnoilla pidä vaikeuttaa elinkeinojen toimintaedellytyksiä. Orpon hallitusohjelman mukaisesti hallituskaudella ei tehdä kansallisesti sellaisia päätöksiä, jotka lisäävät maatalouteen kohdistuvia kustannuksia (s.126). Fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupan soveltamisalan kansallinen laajentaminen ilman

hyvityksiä on hallitusohjelman vastainen toimi, koska kysymyksessä on kymmenien miljoonien eurojen kustannusten kiristyminen maa- ja metsätaloudessa vuodesta 2027 alkaen.

Nyt lausuttavana oleva luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta laskee bensiinin ja dieselin hiilidioksidiveron määrän laskentaperusteena olevaa hiilidioksiditonnin arvoa. Hallituksen esitys ei tee muutoksia energiasisältöä koskevaan komponenttiin. Hallituksen esityksestä on jätetty verohuojennuksen ulkopuolelle kevyt polttoöljy, joka on ensisijainen polttoaine maa- ja metsätalouden työkoneissa ja teknisiltä loppukäyttöominaisuuksiltaan dieseliä vastaava tuote.

MTK esittää, että hiilidioksidikomponentin valmisteverohuojennus laajennetaan koskemaan myös kevyttä polttoöljyä vähintään dieseliä vastaavalla valmisteverohuojennuksella.

MTK:n esittämä tapa ulottaa verohuojennus koskemaan myös kevyttä polttoöljyä, ei ole päällekkäinen toimi käytössä olevan maatalouden energiaveron palautusjärjestelmän kanssa, koska maatalouden energiaveron palautusta voidaan myöntää vain energiasisältökomponentista ja siitäkin vain energiaverodirektiivin rajoitusten mukaisesti. MTK:n tietojen mukaan valmistelussa ei ole mitään kustannuskompensaatiota fossiilisen polttoaineen päästökaupan (ETS2) tai polttoöljyn jakeluvelvoitteen noususta aiheutuvien kustannusten kompensoimiseksi maa- ja metsätaloudelle, joka ulottuisi hiilidioksidiveron määrän laskentaperusteena olevaa hiilidioksiditonnin arvoon.

Orpon hallituksen jo päättämä fossiilisten polttoaineiden jakelijoiden päästökauppa (ETS2) nostaa maa- ja metsätalouden kustannuksia MTK:n arvion mukaan yhteensä noin 60 miljoonaa euroa vuodessa. Maatalouden yrittäjätulo on 2013-2023 ollut keskimäärin 571 miljoonaa euroa. Hallituksen esityksen kustannusarviolaskelmalla, jossa maatalouden työkoneiden nousevaksi kustannukseksi on laskettu 28 miljoonaa euroa ja viljan kuivureiden kustannukseksi 11,5 miljoonaa euroa, laskettuna päästökauppa leikkaisi maatalouden keskimääräistä yrittäjätuloa vajaat 7 %. Jos päästöoikeuksien hinnat nousevat hallituksen esityksessä esitettyä enemmän tai jos maatalouden yrittäjätulo ei kasva, voi leikkaus olla tätä merkittävästi suurempikin. Heikosti kannattavalla, mutta pääomaintensiivisellä toimialalla kustannusten nousu on hyvin merkittävä. Yrittäjän kohdalla polttoöljyn hinnan on laskettu nousevan 11 senttiä litralta. Edellä mainitut kustannusvaikutukset on laskettu päästöoikeuden hinnalla 50€/t. Päästöoikeuden hintakehitystä on tässä vaiheessa vaikea ennakoita. Peikko-skenaarioissa päästöoikeuden hintakehitystä on arvioitu kuvan 1. mukaisesti. Euroopan komissio on arvioinut päästöoikeuden ylittävän 100€/t hintatason ennen vuotta 2040. Tässä tapauksessa maa- ja metsätaloudelle aiheutuvat kustannukset yli kaksinkertaistuisivat 2027 lähtötilanteeseen verrattuna. On esitetty myös arvioita jopa yli 0,60 €/l kustannusnousun mahdollisuudesta pumppuhintoihin päästöoikeuksien hintojen nousun myötä.

Kuva 1. Päästöoikeuden hintakehitys. ETS2 kuvaa arviota fossiilisten polttoaineiden jakelun päästöoikeuden hintakehityksestä.

KAISU3:ssa esitetty polttoöljyn biokomponentin nostamisesta 15% tasolle aiheutuva kustannusten nousu tulee edellä esitettyjen arvioiden päälle.

JOHTOPÄÄTÖS

MTK katsoo, että hallitusohjelmassa on luvattu olla tekemättä kansallisia päätöksiä, jotka lisäävät maatalouteen tai metsätalouteen kohdistuvia kustannuksia. ETS2 järjestelmän kansallinen ulottaminen maa- ja metsätalouden polttoaineisiin ja polttoöljyn biokomponentin lisääminen ovat kiistatta maa- ja metsätalouden kustannuksia nostavia toimia. MTK edellyttää, että kohoavia kustannuksia kompensoidaan ulottamalla hiilidioksidikomponentin valmisteverohuojennus myös kevyeen polttoöljyyn vähintään dieseliä vastaavalla valmisteverohuojennuksella.

Helsingissä 15.9.2025

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Anssi Kainulainen

Leena Kristeri

Energia-asiantuntija

Elinvoimajohtaja

Kainulainen Anssi

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry